

Llengua catalana

2014/2015

Codi: 100702

Crèdits: 12

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i literatura catalanes	FB	1	A
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	FB	1	A
2501801 Estudis de Català i Espanyol	FB	1	A
2501902 Estudis d'Anglès i Català	FB	1	A
2501818 Estudis de Francès i Català	FB	1	A

Professor de contacte

Nom: Ana Bartra Kaufmann

Correu electrònic: Anna.Bartra@uab.cat

Equip docent

María del Carmen Picallo Soler

Anna Pineda i Cirera

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

L'alumne ha de tenir un bon domini instrumental de la llengua catalana, tant oral com escrit, i ha de dominar la normativa gramatical.

Objectius

Aquesta assignatura planteja un estudi descriptiu de la morfologia i la sintaxi bàsiques del català com a part fonamental de l'estudi de la llengua catalana en el bloc de formació bàsica i ha de servir per establir les bases per poder cursar amb èxit les matèries obligatòries de "Llengua catalana: sincronia" i de "Llengua catalana: variació idiosincràsia" i les optatives de "Lingüística sincrònica catalana".

En aquesta assignatura es parteix d'una anàlisi de les propietats dels elements lèxics, especialment les morfològiques, com a punt de partida per a l'anàlisi de les estructures sintàctiques del català. Concretament, en l'àmbit de la morfologia, l'alumne ha de poder:

- caracteritzar les diferents unitats de la morfologia per poder-les aplicar a la descripció dels mots catalans,
- explicar com es combinen els morfemes per crear paraules i entendre la importància de la composicionalitat del significat,
- adquirir l'habilitat de caracteritzar les relacions interlèxiques i el coneixement de les relacions sintagmàtiques i paradigmàtiques rellevants en l'anàlisi del significat de les unitats lèxiques,

En l'àmbit de la sintaxi, l'alumne ha de poder:

- entendre i aplicar conceptes sintàctics bàsics,
- saber aplicar les relacions combinatòries entre categories sintàctiques,
- veure la manifestació en català d'alguns universals lingüístics.

Competències

- Analitzar, amb l'ajuda dels conceptes de la teoria lingüística i les aportacions de la lingüística aplicada quan correspongui, les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Conèixer i saber interpretar la, teòrica i històrica de la normativa lingüística vigent.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar els factors polítics, socials i culturals que condicionen l'ús de la llengua catalana i la seva evolució al llarg de la història i en la societat multicultural actual.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Adequar els coneixements sobre les propietats internes i externes de la llengua a les diferents condicions d'ús.
2. Analitzar estructures lingüístiques.
3. Aplicar adequadament els principis preceptius de la llengua estàndard i dels registres cultes actuals i tenir en compte la problemàtica i les condicions d'ús.
4. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
5. Construir un text escrit amb correcció gramatical i lèxica
6. Construir un text oral amb correcció gramatical i lèxica
7. Descriure els processos combinatoris de creació d'unitats lingüístiques.
8. Determinar els tipus de registre a partir de bases fonològiques, morfològiques, sintàctiques i semàntiques
9. Distingir els factors gramaticals i pragmàtics que determinen la interpretació global de l'oració.
10. Dur a terme treballs escrits i presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
11. Identificar correctament les unitats lingüístiques.
12. Identificar els factors pragmàtics que condicionen l'ús de les diverses estructures lingüístiques.
13. Identificar l'origen dels errors en l'ús de la llengua per parlants no nadius.
14. Identificar les causes de la variació derivades del registre.
15. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
16. Interpretar la problemàtica i les condicions de l'ús de la llengua catalana en una societat multicultural.
17. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica
18. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
19. Solucionar els errors en l'ús de la llengua per parlants no nadius.

Continguts

PART I: MORFOLOGIA

1 El lèxic i els seus components

1.1. Alguns conceptes bàsics

- el lexicó
- tipus d'unitats lèxiques
- morfemes i morfs
- mots existents vs. mots possibles
- regularitats fonològiques i l'al·lomorfa

1.2. Mecanismes de formació de mots

- derivació
- composició
- lexicalització
- altres mecanismes

2. Morfologia flexiva

2.1 Conceptes bàsics

- Flexió i derivació
- Paradigmes inflectius: invariabilitat i defectivitat

2.2. Flexió nominal

- gènere i nombre en noms, adjectius i determinants

2.3. Flexió verbal

- conjugacions: vocals i increments temàtics
- temps, aspecte i mode; persona i nombre

2.4. Pronoms febles: font. Posició i combinacions.

PART II: SINTAXI ORACIONAL

1. Unitats sintàctiques

1.1. Unitats lèxiques i unitats sintàctiques: els constituents.

1.2. Categories lèxiques i funcionals.

1.3. Organització jeràrquica i estructura. La recursivitat. L'endocentricitat.

1.4. Argumentació i anàlisi sintàctica.

1.5. Tipus de sintagmes.

2. Relacions sintàctiques i estructura de l'oració

2.1. Categories sintàctiques, funcions sintàctiques i papers temàtics.

2.2. L'oració com a predicació.

2.3. L'oració com a unitat comunicativa. La "perifèria" de l'oració.

3. La predicació

3.1. Predicats i categories predcatives.

3.2. Estructura argumental. Arguments i adjunts. Modificadors.

3.3. Les funcions sintàctiques.

4. Tipologia verbal

4.1. Verbs transitius, intransitius i inacusatius.

4.2. Verbs copulatius i quasicopulatius.

4.3. Verbs psicològics.

4.4. Verbs amb arguments oracionals.

4.5. Verbs amb arguments preposicionals.

4.6. Alternances en l'estructura argumental.

5. Oracions passives i impersonals

5.1. Oracions passives perifràstiques.

5.2. Oracions amb el pronom es / se. Tipologia i propietats.

5.3. Altres estratègies d'impersonalització.

6. Sintagma Nominal

6.1. Tipologia nominal.

6.2. Estructura del SN. Determinació i complementació.

6.3. Tipus d'adjectius i propietats

7. Ordre de constituents a l'oració

7.1. Ordre marcat i no marcat

7.2. Modalitat i ordre de mots.

7.3. Estructura informativa i ordre

Metodologia

Les activitats dirigides assumeixen la metodologia de l'aprenentatge basat en problemes i consistiran en (i) presentacions teòriques de la matèria amb discussió i (ii) pràctiques a l'aula que, a partir de l'estudi de problemes, pretenen reforçar els coneixements teòrics i desenvolupar la capacitat d'anàlisi.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Presentacions del professor a classe	90	3,6	2, 3, 7, 11
Pràctiques d'aula de resolució de problemes	15	0,6	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Exercicis d'anàlisi i resolució de problemes	100	4	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 17
Tipus: Autònomes			
Lectura de bibliografia recomanada	86	3,44	2, 4, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17

Avaluació

Les competències d'aquesta matèria s'avaluaran de la manera següent:

- (a) Lliurament de pràctiques amb un pes del 10% de la nota en cadascun dels semestres.
- (b) Proves escrites parcials: se'n faran 4 (2 a cada part) amb un pes del 40% de la nota en cadascun dels semestres
- (c) Proves escrites finals de cada part amb un pes del 50% en cadascun dels semestres.

Caldrà presentar les pràctiques en el termini que s'estableixi.

Per aprovar l'assignatura és imprescindible tenir un mínim d'un 4 de cada part i que la mitjana global sigui igual o superior a 5.

La reavaluació de cadascuna de les parts només es podrà fer quan es tingui una nota mínima entre 4 i 4,9.

Els errors de normativa i de redacció penalitzaran i es podrà exigir la repetició d'alguna pràctica si no assoleix els mínims de qualitat exigibles en un curs universitari.

S'obtindrà un "no presentat":

- Quan s'hagi lliurat menys del 75% de les pràctiques.
- Quan no s'hagin fet les dues proves escrites parcials o la prova escrita final.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament de pràctiques d'anàlisi i resolució de problemes	10	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17
Proves escrites finals (2)	50%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Proves escrites parcials (4)	40%	6	0,24	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17

Bibliografia

Fabra, Pompeu. Gramàtica Catalana. Teide. Barcelona, 1956.

Institut d'Estudis Catalans, Gramàtica de la llengua catalana, en preparació.

<<http://www2.iec.cat/institucio/seccions/Filologica/gramatica/default.asp>>

Pérez Saldanya, Manuel, Manuel Sifre Gómez, Júlia Todolí. 2004. Morfologia catalana. Barcelona: Editorial UOC.

Ramos, Joan Rafael (1992) Introducció a la sintaxi, València, Tàndem

Solà, J. [et al.] (ed.) (2002) Gramàtica del català contemporani, Vol. I: Fonologia i Morfologia. Barcelona, Empúries. (Al llarg del curs s'especificarà la part corresponent a cada tema.)

Solà, J. [et al.] (ed.) (2002) Gramàtica del català contemporani, Vol. II: Sintaxi I. Barcelona, Empúries. (Al llarg del curs s'especificarà la part corresponent a cada tema.)